

Zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości

Opinia Kancelarii Prawnej MF Legal (http://www.mflegal.pl/apelacja_zagadnienie_prawne.html)

Jeżeli przy rozpoznawaniu apelacji powstanie zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, sąd może przedstawić to zagadnienie do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu, odraczając rozpoznanie sprawy. Sąd Najwyższy władny jest przejąć sprawę do rozpoznania albo przekazać zagadnienie do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi tego Sądu.

Uchwała Sądu Najwyższego rozstrzygająca zagadnienie prawne wiąże w danej sprawie.

Sąd II instancji, przedstawiając Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne (art. 390 kpc) powinien wskazać, dlaczego rozstrzygnięcie takie niezbędne jest dla rozpoznania środka odwoławczego (III CZP 73/97).

W formie uchwały wydawanej w trybie art. 391 kpc Sąd Najwyższy wyjaśnia wątpliwości prawne związane z rozstrzygnięciem danej sprawy. Powinny one mieć jednak charakter wyłącznie prawny i nie mogą jednocześnie obejmować elementu faktycznego tej sprawy.

Uchwała Sądu Najwyższego podjęta na podstawie art. 390 § 1 kpc wiąże, zgodnie z art. 390 § 2 kpc, tylko w danej sprawie. Nie jest więc nią związany sąd rozpoznający sprawę rozpoczętą nowym powództwem skierowanym przeciwko osobie, która nie była pozwana w postępowaniu, w którym Sąd Najwyższy podjął uchwałę rozstrzygającą zagadnienie prawne, nawet jeżeli przedmiotem obu powództw jest to samo roszczenie oparte na tej samej podstawie faktycznej, a w uchwale tej Sąd Najwyższy wypowiedział się na temat braku legitymacji biernej pozwanej w nowej sprawie (III CZP 33/2007).

W razie niezastosowania się przez Sąd meriti (sądu rozpatrującego sprawę) do wskazań sądu apelacyjnego, które z mocą wiążącą go zostały wyrażone przez Sąd Najwyższy, zaskarżony wyrok już z tej tylko przyczyny nie może być utrzymany w mocy.

Podstawowym warunkiem zwrócenia się do Sądu Najwyższego w trybie art. 390 kpc jest to, aby sąd, który przedstawia określone zagadnienie prawne, wyraźnie wskazał, że istnieją argumenty przemawiające za jednym z możliwych rozwiązań. Zagadnienie prawne musi być tak sformułowane i uzasadnione, aby Sąd Najwyższy miał podstawy do rozstrzygnięcia przedstawionych wątpliwości. Okoliczność występowania odmiennych stanowisk sądu i skarżącego jego rozstrzygnięcie nie oznacza automatycznie istnienia zagadnienia prawnego, kwalifikującego się do wszczęcia procedury z art. 390 kpc (III CZP 100/2006).

Ustawodawca, przyznając sądowi drugiej instancji uprawnienie do przedstawienia Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego na podstawie art. 390 § 1 kpc, uzależnił skuteczność skorzystania z niego od wystąpienia w sprawie poważnych wątpliwości prawnych oraz niezbędności oczekiwanej odpowiedzi do rozstrzygnięcia sprawy. Na sądzie drugiej instancji spoczywa więc obowiązek szczegółowego uzasadnienia, na czym polegają jego wątpliwości i dlaczego uważa je za poważne oraz wykazania, że stwierdzone przez niego poważne wątpliwości prawne pozostają w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy. Fakt, że sąd pierwszej instancji wyraził w zaskarżonym postanowieniu odmienny pogląd, który - zdaniem sądu drugiej instancji - nie zasługuje jednak na aprobatę, nie świadczy sam przez się, iż w sprawie występują poważne wątpliwości uzasadniające przedstawienie zagadnienia prawnego (III CZP 112/2006).

Przedmiotem zagadnienia prawnego przedstawianego Sądowi Najwyższemu może być tylko problem prawny, od rozwiązania którego zależy rozstrzygnięcie sprawy (II UZP 14/2005).

Nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na pytanie prawne w sytuacji, gdy wykładnia wskazanych w nim przepisów została już dokonana przez Sąd Najwyższy, a sąd przedstawiający zagadnienie, nie powołuje się na możliwość odmiennej interpretacji (I UZP 3/2005).

Przedmiotem zagadnienia prawnego przedstawionego Sądowi Najwyższemu (art. 390 § 1 kpc) może być wyłącznie kwestia budząca poważne wątpliwości prawne, której rozstrzygnięcie jest niezbędne do rozpoznania apelacji. Samoistnej przesłanki wystąpienia z pytaniem prawnym nie stanowi natomiast waga problemu ani rozbieżności w orzecznictwie lub piśmiennictwie (III SZP 2/2005).

Nieprawidłowe jest przedstawienie Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego zawierającego pytanie o sposób rozstrzygnięcia sprawy w konkretnym stanie faktycznym (II UZP 8/2005).

Wykładnia przepisu, który nie ma zastosowania w stanie faktycznym sprawy, nie może być przedmiotem zagadnienia prawnego przedstawionego do rozpoznania (I PZP 7/2004).

Zagadnienie prawne przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia powinno być postawione ogólnie i abstrakcyjnie, tak by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego oraz budzić poważne wątpliwości. Muszą one mieć jednak charakter wyłącznie prawny. Jeżeli przedstawione zagadnienie warunków tych nie spełnia, Sąd Najwyższy odmawia podjęcia uchwały (III CZP 66/2002).

Przedmiotem przedstawionego Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości może być tylko wątpliwość, na którą odpowiedź jest niezbędna do rozstrzygnięcia sprawy (III CZP 2/2002).

Przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne winno pozostawać w określonym związku merytorycznym i logicznym z rozpatrywaną przez Sąd sprawą. Na istnienie tego związku musi wskazywać przede wszystkim jure spójność sformułowanego na wstępie zagadnienia prawnego i towarzyszącego mu uzasadnienia, a także odpowiednie nawiązanie w ogólnie postawionym zagadnieniu do stanu faktycznego danej sprawy (III CZP 76/2001).

Sąd drugiej instancji - przedstawiając Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne - powinien wskazać, dlaczego rozstrzygnięcie zagadnienia jest niezbędne do rozpoznania środka odwoławczego. Przytoczone argumenty podlegają rozważeniu przez Sąd Najwyższy, który w pierwszej kolejności bada, czy spełnione zostały warunki do podjęcia uchwały (III CZP 33/2001).

Sąd pierwszej instancji nie jest uprawniony do przedstawienia zagadnienia prawnego Sądowi Najwyższemu (III ZP 10/2000).

Zmiana stanu prawnego, będącego podłożem poważnych wątpliwości powziętych przez sąd drugiej instancji przy rozpatrywaniu apelacji (zażalenia), dokonana po wydaniu przez sąd drugiej instancji postanowienia o przedstawieniu Sądowi Najwyższemu na podstawie art. 390 § 1 kpc zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia, uzasadnia odmowę podjęcia uchwały (III CZP 7/2000).

O dopuszczalności wystąpienia z zagadnieniem prawnym w trybie art. 390 § 1 kpc nie decydują same przez się: ani praktyczna doniosłość podniesionego w nim problemu, ani też odnotowane rozbieżności w jego rozwiązywaniu w doktrynie czy w orzecznictwie innych sądów, lecz to czy sąd drugiej instancji sam ma rzeczywiste wątpliwości co do sposobu jego rozstrzygnięcia (III CZP 24/98).